

ПРЕССЪОБЩЕНИЕ

21 декември 2013 г.

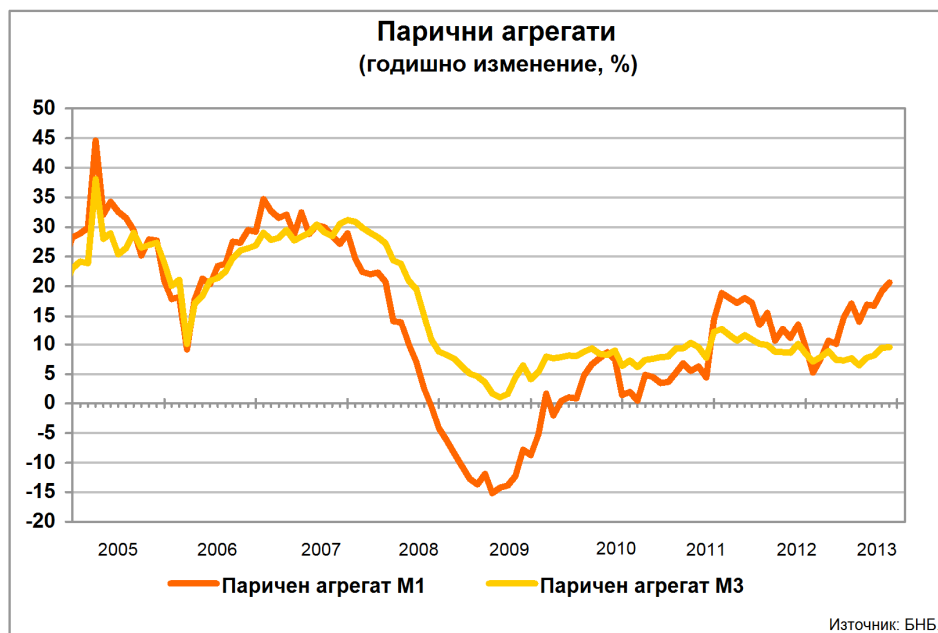
12:00 ч.

ПАРИЧНИ, ДЕПОЗИТНИ И КРЕДИТНИ ПОКАЗАТЕЛИ¹

Ноември 2013 г.

През ноември 2013 г. годишният прираст на *широките пари* (паричния агрегат $M3^2$) е 9.6% при 9.5% през октомври 2013 година. В края на ноември т. г. те са 66.248 млрд. лв. (83.4% от БВП³) при 65.659 млрд. лв. към октомври 2013 г. (82.6% от БВП). Най-бързоликвидният им компонент – паричният агрегат $M1^4$, се увеличава през ноември т. г. с 20.6% на годишна база (19.2% годишен ръст през октомври 2013 година).

Графика 1

В края на ноември т. г. депозитите⁵ на неправителствения сектор⁶ са 56.141 млрд. лв. (70.7% от БВП), като годишният им темп на прираст е 8.8% (8.4% годишен ръст през октомври 2013 година). Депозитите на *Нефинансови предприятия* са 15.573 млрд. лв. (19.6% от БВП) в края на ноември 2013 година. В сравнение със същия месец на 2012 г. те нарастват с 8.7% (8.3% годишен ръст през октомври 2013 година). Депозитите на финансовите предприятия се повишават с 5.9% на годишна база през ноември т. г. (1.2% годишен ръст през октомври 2013 г.) и в края на месеца достигат 3.766 млрд. лв. (4.7% от БВП). Депозитите на *Домакинства и*

¹ Предварителни данни. Пълният комплект от таблици за паричната статистика, както и методологическите бележки, се намират на интернет страницата на БНБ в раздел *Статистика/ Парична и лихвена статистика/ Парична статистика/ Парична статистика*.

² Паричният агрегат $M3$ включва паричен агрегат $M1$, депозити с договорен матурирест до 2 г., депозити, договорени за ползване след предизвестие до 3 месеца, и търгуеми инструменти (издадени дялови ценни книжа до 2 години, акции/дялове на фондовете на паричния пазар и репо-сделки).

³ При БВП за 2013 г. 79.454 млрд. лв. (прогнозни данни на БНБ).

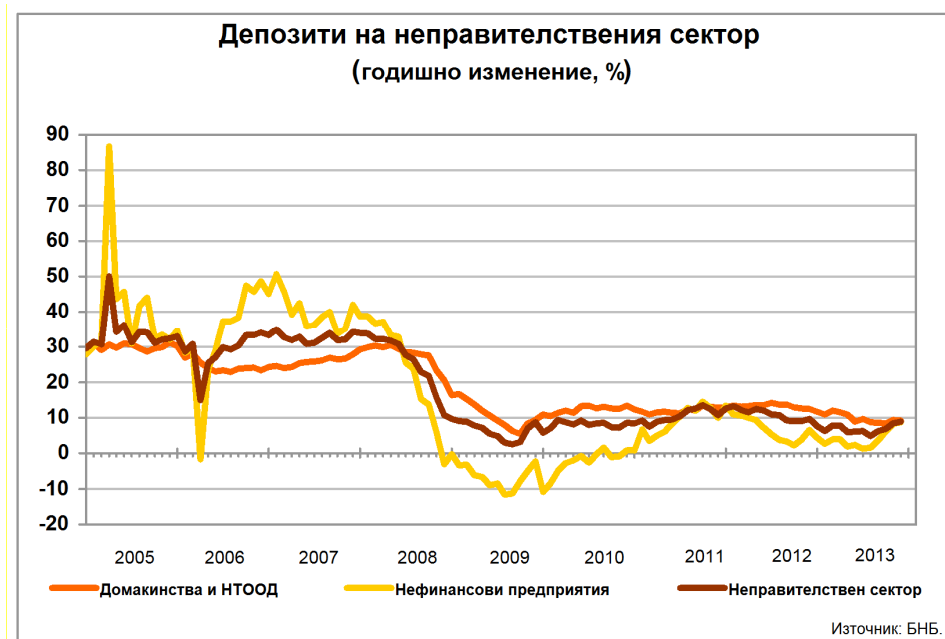
⁴ Паричният агрегат $M1$ включва най-бързоликвидните инструменти, използвани за разплащане (пари извън *Парично-финансови институции и овърнайт-депозити* в левове и чуждестранна валута).

⁵ В *Други парично-финансови институции* (кредитните институции и фондовете на паричния пазар). В съответствие с изискванията за статистическа отчетност на ЕЦБ в тях се включват и кредити основно под формата на подчинен срочен дълг.

⁶ Неправителственият сектор обхваща сектор *Нефинансови предприятия*, финансови предприятия (сектори *Други финансови посредници, с изключение на застрахователни дружества и пенсионни фондове, Финансови предприятия, ангажирани със спомагателни финансови дейности, и Застрахователни дружества и пенсионни фондове*) и сектор *Домакинства и НТООД (Нетърговеки организации, обслужващи домакинствата)*.

НТООД са 36.802 млрд. лв. (46.3% от БВП) в края на ноември 2013 година. Те нарастват с 9.2% спрямо същия месец на 2012 г. (9.3% годишен ръст през октомври 2013 година).

Графика 2

Нетните вътрешни активи са 54.336 млрд. лв. в края на ноември 2013 година. Те се увеличават с 2.4% спрямо същия месец на 2012 г. (3.9% годишен ръст през октомври 2013 година). В края на месеца основният им компонент – *вътрешният кредит*, възлиза на 55.811 млрд. лв. и нараства спрямо ноември 2012 г. с 2.3% (3.6% годишен ръст през октомври 2013 година). На годишна база вземанията от неправителствения сектор⁷ намаляват с 0.7%, достигайки 55.479 млрд. лв. (0.5% годишен ръст през октомври 2013 година).

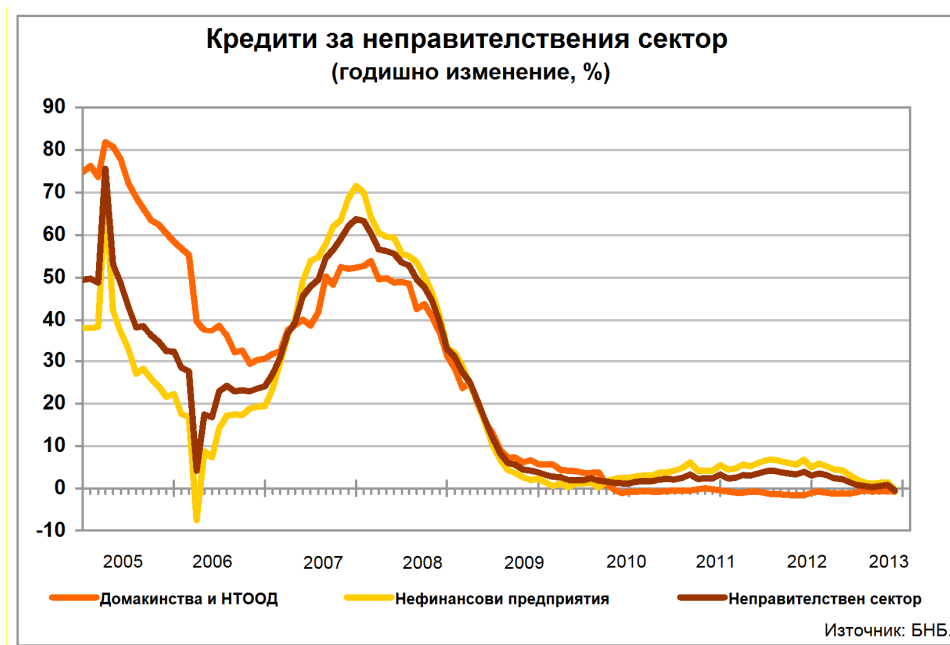
В края на ноември 2013 г. кредитите за неправителствения сектор са 54.484 млрд. лв. (68.6% от БВП) при 54.701 млрд. лв. към октомври 2013 г. (68.8% от БВП). През ноември 2013 г. те намаляват на годишна база с 0.6% (0.7% годишен ръст през октомври 2013 година). Изменението в размера на кредитите за неправителствения сектор е повлияно от нетните продажби на кредити от *Други парично-финансови институции (Други ПФИ)*, чиито обем за последните дванадесет месеца е 268.4 млн. лева. На годишна база продадените кредити от *Други ПФИ* са 536.1 млн. лв. (в т. ч. 31.6 млн. лв. през ноември т. г.), а обратно изкупените кредити – 267.7 млн. лв. (в т. ч. 0.7 млн. лв. през ноември 2013 година).

Кредитите за *Нефинансови предприятия* намаляват с 0.4% на годишна база през ноември т. г. (1.4% ръст през октомври 2013 година) и в края на месеца достигат 35.001 млрд. лв. (44.1% от БВП). Кредитите за *Домакинства и НТООД* са 18.497 млрд. лв. (23.3% от БВП) в края на ноември 2013 година. Спрямо същия месец на 2012 г. те намаляват с 0.8% (0.6% годишно понижение през октомври 2013 година). В края на отчетния месец *жилищните кредити* са 8.781 млрд. лв. и намаляват на годишна база с 0.4% (0.4% годишен спад през октомври 2013 година). *Потребителските кредити* възлизат на 7.277 млрд. лв. и са с 0.4% по-малко спрямо ноември 2012 г. (0.1% годишно понижение през октомври 2013 година). На годишна база *другите кредити* намаляват с 5.3% (4.9% годишно понижение през октомври 2013 г.), като достигат 887.1 млн. лева.

Кредитите, предоставени на финансови предприятия, са 985.7 млн. лв. в края на ноември 2013 година. В сравнение с ноември 2012 г. те намаляват с 1.2% (3% годишен ръст през октомври 2013 година).

⁷ Вземанията от неправителствения сектор по инструменти включват кредити, репо-сделки, ценни книжа, различни от акции, и акции и други капиталови инструменти.

Графика 3

В съответствие с изискванията за статистическа отчетност на ЕЦБ⁸ БНБ събира информация за всички балансови показатели на *ПФИ*, включително информация за кредитите, които са реструктурирани или са с влошено качество/просрочие в обслужването. Предоставяната от банките информация за тези кредити е агрегирана поради това, че за целите на паричната и на лихвената статистика не се събират детайлни данни за класифицираните експозиции по срокове на просрочие. В съответствие с международната практика отчитането за паричната статистика се различава от това за надзорни цели, включително при отчитането на кредитите, които са реструктурирани или са с влошено качество/просрочие в обслужването. За надзорни цели детайлни данни за класифицираните рискови експозиции се представят с финансовите отчети съгласно *Наредба № 9 на БНБ от 3 април 2008 г. за оценка и класификация на рисковите експозиции на банките и за установяване на специфични провизии за кредитен риск*⁹.

Поради това агрегираните данни за реструктурираните и с влошено качество/просрочие в обслужването кредити не показват общо класифицираните рискови експозиции, нито конкретно дела на необслужваните експозиции (тези с просрочия над 90 дни). Източник на информация за класифицираните рискови експозиции са надзорните данни на БНБ. Съгласно данните, публикувани на 31 октомври 2013 г. в прессъобщението *Състояние на банковата система към края на септември 2013 година*, делът на експозициите с просрочие над 90 дни в брутните кредити (без тези за кредитни институции) е 17.22%, а съотношението на нетните кредити с просрочие над 90 дни¹⁰ - 10.79%.

Нетните чуждестранни активи са 28.916 млрд. лв. в края на отчетния месец при 28.225 млрд. лв. в края на октомври 2013 година. На годишна база те нарастват с 16% при ръст от 12.6% през октомври 2013 година. През ноември т. г. *чуждестранните активи* се увеличават с 4.2% (6.8% годишен ръст през октомври 2013 г.), като достигат 42.319 млрд. лева. *Чуждестранните пасиви* са 13.402 млрд. лв. и на годишна база намаляват с 14.4% (3.8% годишно понижение през октомври 2013 година).

⁸ Регламент (ЕО) №2423/2001 на Европейската централна банка от 22 ноември 2001 г. относно консолидирания баланс на сектор "Парично-финансови институции" (ЕЦБ/2001/13) и Регламент (ЕО) №63/2002 на Европейската централна банка от 20 декември 2001 г. относно статистика за лихвените проценти, прилагани от парично-финансовите институции по депозити и кредити на домакинства и нефинансови предприятия (ЕЦБ/2001/18).

⁹ Приета от Българската народна банка на 3 април 2008 г., обнародвана в Държавен вестник, бр. 38 от 11 април 2008 г., в сила от 11 април 2008 г., изменена и допълнена с бр. 21 от 2009 г. и с бр. 48 от 2011 година.

¹⁰ Размерът на нетните кредити с просрочие над 90 дни се изчислява, като от брутната им стойност се приспадат вече направените разходи за обезценка.

Парични, депозитни и кредитни показатели¹

(годишен темп на прираст, %)

	2010	2011	2012	Октомври 2013	Ноември 2013	
					Салдо (млн. лева)	Годишен темп на прираст (%)
Компоненти на М3						
ПАРИ М3 (=1+2+3)	6.4	12.2	8.4	9.5	66 248	9.6
1) ПАРИ М1 (=1.1.+1.2.)	1.4	14.4	9.5	19.2	27 270	20.6
1.1. Пари извън ПФИ	3.4	5.9	9.1	7.9	8 676	8.2
1.2. Овърнайт депозити	0.2	20.0	9.7	25.5	18 594	27.4
2) М2 - М1 (Квазипари = 2.1.+2.2.)	9.4	10.8	7.9	3.9	38 916	3.1
2.1. Депозити с договорен матуритет до 2 г.	9.5	9.2	5.0	-8.7	28 684	-9.7
2.2. Депозити, договорени за ползване след предизвестие до 3 месеца	8.7	20.8	24.1	72.9	10 232	71.5
3) М3 - М2(=3.1.)	27.8	64.4	-4.7	-51.5	62	-45.1
3.1. Търгуеми инструменти (издадени дългови ЦК до 2 години + акции/дялове на ФПП + репо-сделки)	27.8	64.4	-4.7	-51.5	62	-45.1
Източници на М3						
1) НЕТНИ ЧУЖДЕСТРАННИ АКТИВИ (=1.1.-1.2.)	16.1	23.4	20.1	12.6	28 916	16.0
1.1. Чуждестранни активи	0.2	5.5	15.0	6.8	42 319	4.2
1.2. Чуждестранни пасиви	-12.4	-13.3	7.2	-3.8	13 402	-14.4
2) НЕТНИ ВЪТРЕШНИ АКТИВИ (=2.1.+2.2.)	3.8	6.7	2.6	3.9	54 336	2.4
2.1. ВЪТРЕШЕН КРЕДИТ (=2.1.1.+2.1.2.)	5.1	7.4	2.5	3.6	55 811	2.3
2.1.1. Вземания от сектор <i>Държавно управление</i> ²	-43.7	-76.2	26.1	-120.7	331	-124.7
2.1.2. Вземания от неправителствения сектор ³	1.3	3.8	2.8	0.5	55 479	-0.7
2.2. ДРУГИ ПОЗИЦИИ⁴	421.4	50.7	-2.3	-7.0	-1 474	0.3
Депозити⁵ и кредити на неправителствения сектор						
Сектор	2010	2011	2012	Октомври 2013	Ноември 2013	
					Салдо (млн. лева)	Годишен темп на прираст (%)
ДЕПОЗИТИ⁵ (=1+2+3)	8.4	12.6	7.6	8.4	56 141	8.8
1) Нефинансови предприятия	0.9	13.4	4.3	8.3	15 573	8.7
2) Финансови предприятия	6.4	7.5	-12.9	1.2	3 766	5.9
3) Домакинства и НТООД	12.3	13.0	11.7	9.3	36 802	9.2
КРЕДИТИ (=1+2+3)	1.1	3.2	3.0	0.7	54 484	-0.6
1) Нефинансови предприятия	2.4	5.4	5.0	1.4	35 001	-0.4
2) Финансови предприятия⁶	-2.7	2.4	9.8	3.0	986	-1.2
3) Домакинства и НТООД (=3.1.+3.2.+3.3.+3.4.)	-0.8	-0.4	-1.0	-0.6	18 497	-0.8
3.1. Овърдрафт	-10.2	-9.5	-4.2	-1.6	1 552	-2.1
3.2. Жилищни кредити	3.8	1.9	0.8	-0.4	8 781	-0.4
3.3. Потребителски кредити	-2.8	-1.5	-2.3	-0.1	7 277	-0.4
3.4. Други кредити	-5.0	4.3	-1.5	-4.9	887	-5.3

Данните са към края на отчетния период и не са сезонно изгладени. Съгласно изискванията на Регламент (ЕС) № 2423/2001 на ЕЦБ от 22 ноември 2001 г. относно консолидиранния баланс на сектор *Парично-финансови институции* (ЕСВ/2001/13) начислените лихви не са включени в инструментите (депозити, кредити, ценни книжа, различни от акции, и др.) и балансите на банките не са консолидирани с тези на клоновете им в чужбина.

¹ Данните са предварителни.

² Вземанията от сектор *Държавно управление* включват нетните вземания от *Централно държавно управление* и вземанията от *Местно държавно управление* и *Социалноосигурителните фондове*. Отрицателните стойности показват превишение на задълженията спрямо вземанията на *Парично-финансовите институции* към сектор *Държавно управление*.

³ Вземанията от неправителствения сектор включват вземанията от сектор *Нефинансови предприятия*, финансови предприятия (сектори *Други финансови посредници*, с изключение на *застрахователни дружества* и *пенсионни фондове*, *Финансови предприятия*, *ангажирани със спомагателни финансови дейности*, и *Застрахователни дружества* и *пенсионни фондове*), както и вземанията от сектор *Домакинства и НТООД (Нетърговски организации, обслужващи домакинствата)*.

⁴ Включва следните позиции: *Други активи и пасиви (нето)*, *Дълготрайни активи* и *Отношения между Парично-финансови институции (нето)*.

⁵ В *Други парично-финансови институции* (кредитните институции и фондовете на паричния пазар). В съответствие с изискванията за статистическа отчетност на ЕЦБ в тях се включват и кредити основно под формата на подчинен срочен дълг.

⁶ Включват се предоставени кредити и маржин депозити.

Парични показатели¹

(Принос на компонентите им към годишния прираст, %)

	2010	2011	2012	Октомври 2013	Ноември 2013
Компоненти на М3					
ПАРИ М3 (=1+2+3)	6.4	12.2	8.4	9.5	9.6
1) ПАРИ М1 (=1.1.+1.2.)	0.5	5.2	3.5	7.1	7.7
1.1. Пари извън ПФИ	0.5	0.9	1.2	1.0	1.1
1.2. Овърнйт депозити	0.0	4.3	2.3	6.1	6.6
2) М2 - М1 (Квазипари = 2.1.+2.2.)	5.8	6.9	5.0	2.5	1.9
2.1. Депозити с договорен матуритет до 2 г.	5.1	5.1	2.7	-4.6	-5.1
2.2. Депозити, договорени за ползване след предизвестие до 3 месеца	0.7	1.8	2.3	7.0	7.1
3) М3 - М2(=3.1.)	0.0	0.1	0.0	-0.1	-0.1
3.1. Търгуеми инструменти (издадени дългови ЦК до 2 години + акции/дялове на ФПП + репо-сделки)	0.0	0.1	0.0	-0.1	-0.1
Основни източници на М3					
1) НЕТНИ ЧУЖДЕСТРАННИ АКТИВИ (=1.1.-1.2.)	16.1	23.4	20.1	12.6	16.0
1.1. Чуждестранни активи	0.5	10.7	25.0	10.5	6.9
1.2. Чуждестранни пасиви	-15.7	-12.7	4.8	-2.1	-9.0
2) ВЪТРЕШЕН КРЕДИТ (=2.1.+2.2.)	5.1	7.4	2.5	3.6	2.3
2.1. Вземания от сектор <i>Държавно управление</i> ²	3.7	3.4	-0.3	3.1	3.1
2.2. Вземания от неправителствения сектор ³	1.5	4.0	2.8	0.5	-0.8
в т.ч. Кредити (=а+б+в)	1.2	3.3	2.9	0.7	-0.6
а) Нефинансови предприятия	1.6	3.4	3.1	0.9	-0.3
б) Финансови предприятия ⁴	-0.1	0.0	0.2	0.1	0.0
в) Домакинства и НТООД	-0.3	-0.2	-0.3	-0.2	-0.3

Данните са към края на отчетния период и не са сезонно изгладени. Съгласно изискванията на Регламент (ЕС) № 2423/2001 на ЕЦБ от 22 ноември 2001 г. относно консолидирания баланс на сектор *Парично-финансови институции* (ЕСВ/2001/13) начислените лихви не са включени в инструментите (депозити, кредити, ценни книжа, различни от акции, и др.) и балансите на банките не са консолидирани с тези на клоновете им в чужбина.

¹ Данните са предварителни.

² Вземанията от сектор *Държавно управление* включват нетните вземания от *Централно държавно управление* и вземанията от *Местно държавно управление* и *Социалноосигурителните фондове*.

³ Вземанията от неправителствения сектор включват вземанията от сектор *Нефинансови предприятия*, финансови предприятия (сектори *Други финансови посредници*, с изключение на *застрахователни дружества и пенсионни фондове*, *Финансови предприятия*, *ангажирани със спомагателни финансови дейности*, и *Застрахователни дружества и пенсионни фондове*), както и вземанията от сектор *Домакинства и НТООД* (*Нетърговски организации, обслужващи домакинствата*).

⁴ Включват се предоставени кредити и маржин депозити.